

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

**Modernization and harmonization of Tourism study
programmes in Serbia**
544543-TEMPUS-1-2013-1-1-RS-TEMPUS-JPCR

Work package 4

Activity 4.4 Organization of the Courses

Work package 7

Activity 7.4 Conducted workshops

Report on training and workshop
"Preparation of the households in rural and urban areas
for categorization, reception and stay of tourists "

(11.-12. February 2016 – Zlatar / Prijepolje)

Authors:

<i>Mirjana Krdžić</i> <i>Regional Chamber of Commerce Užice</i>	
<i>Miroslav Radjen</i> <i>Tourist Organisation of Western Serbia</i>	
<i>Prof.dr Milutin Djuričić</i> <i>Užice Business School</i>	

Užice, february 2016.

Project task:

Activity 4.4 Organization of the Courses

Activity 7.4 Conducted workshops

The description of the project task:

Within the Work Package 4 and Work Package 7 of the project, educate tourism related stakeholders of the four municipalities of Western Serbia (Nova Varoš, Prijepolje, Priboj, Sjenica) on the theme of improving business in rural tourism, with emphasis on the preparation of the households for the categorization, reception and stay of tourists.

The description of the outcome:

The workshop was attended by 42 participants. Within five-hour training, representatives of rural households, tourist organisations, travel agencies, youth associations, civil associations, associations for the development of villages in Prijepolje, Nova Varoš and Priboj, were given with the plenty of information important for the development of rural tourism.

On the second day of the workshop, the 20 participants attended practical training. A visit to the households that provide services in rural tourism and that prepare capacities to perform this activity was organized in groups. Through practical examples and in consultation with Professor Stojanović, participants have got a large number of useful information necessary for the improvement of operations and to achieve better quality in providing services in rural tourism.

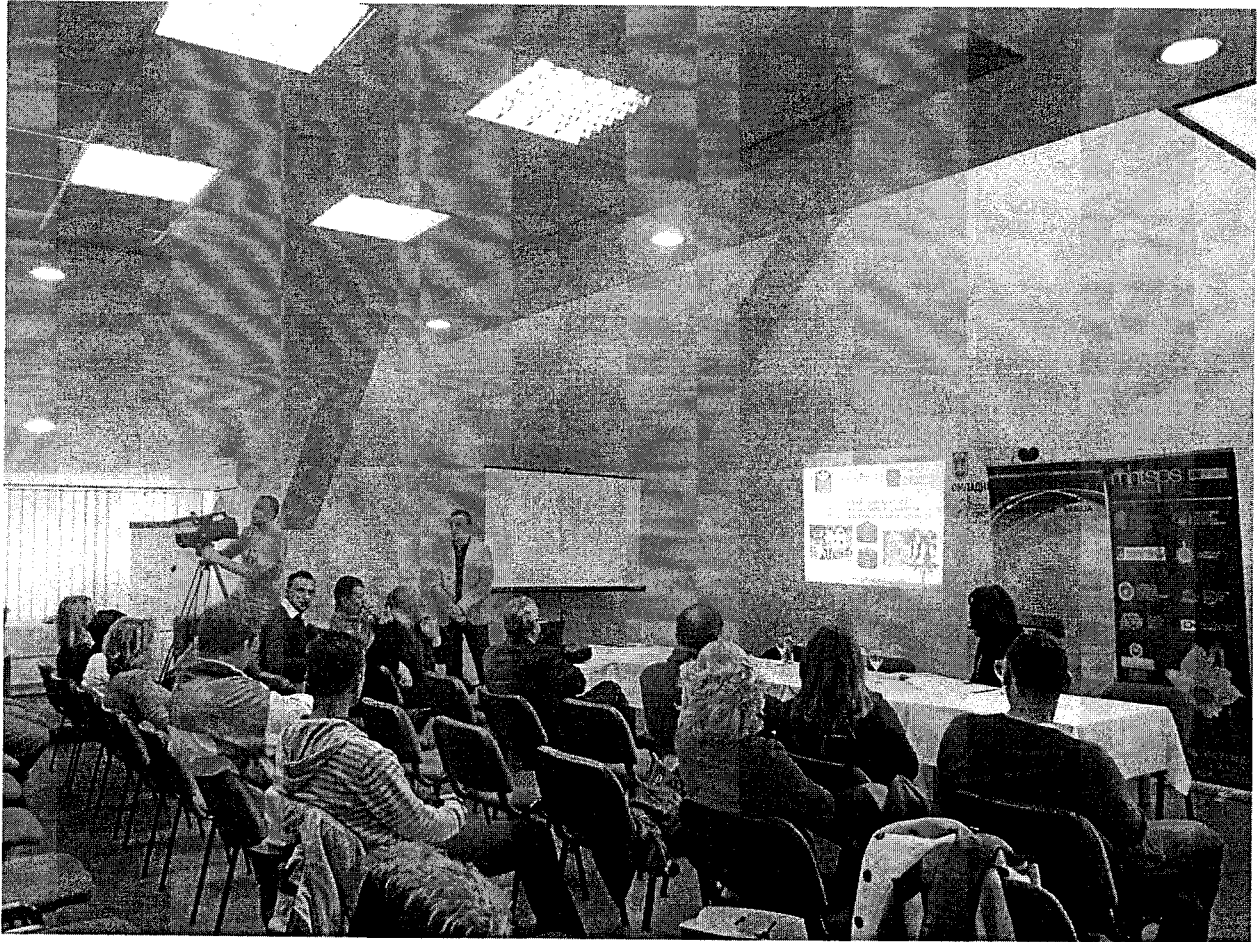
This report is the result of joint work of project tim formed by the representatives of all business schools.

In the organisation of Regional Chamber of Commerce Užice, Tourist Organisation of Western Serbia and Užice Higher Business and Technical School and in partnership with the Tourist Organizations of Zlatar, Prijepolje, Sjenica and Priboj, two-day workshop and the training on the topic "Preparation of the household in rural and urban areas for categorization, reception and stay of tourists" was held on 11th and 12th of February.

Image 1. Training and workshops participants/Dragoslav Nikolić, president of RCC Užice welcomes the participants of the workshop

Moderator of the workshop was Mirjana Krdžić, coordinator of the Tempus mhtsps program from Regional Chamber of Commerce Užice. The workshop was opened by Dragoslav Nikolić, the president of RCC Užice. In his opening remarks, participants were acquainted with the activities of Tempus project within which this workshop was organised. Regional Chamber of Commerce Užice is one of the partners in the Tempus project which deals with the modernization and harmonization of study programs in tourism and the implementation of training and workshops for the needs of the tourism industry in line with the identified needs. In addition, besides Regional Chamber of Commerce Užice, project partners are Užice Business School, as well as a leading partner, Business School in Leskovac, Faculty of Hotel and Tourism Management Vrnjačka Banja (University of Kragujevac), TO Western Serbia, TO Leskovac and Chamber of Commerce of Vojvodina. Besides domestic partners, foreign partners from the EU member countries: Greece, Romania, Great Britain are also involved in the Tempus mhtsps. One of the important activities that RCC Užice implements within the framework of this project is the establishment and strengthening of the business cooperation between economic entities from the region from the field of tourism and higher education institutions in Serbia that have study programs in this field.

Image 2. Presentation of professor Radomir Stojanović – Užice Business School

The first day of training that was realized in the Congress Hall of Hotel "Panorama" on Zlatar, educational program covered a great number of issues and practical problems Serbian hosts are facing. Professor Radomir Stojanović from the Užice Business School presented to the representatives the regulations and standards in rural tourism and important information related to the preparation of the household for the reception of guests, the necessary records, the process of categorization of objects, the importance of organizing and associating and the importance of the internet in doing business and promoting this type of tourism.

Image 3. Presentation of Radomir Lišanin – Tourist organization of Ivanjica

Radomir Lišanin, director of the Tourist Organization of Ivanjica presented the most important information related to the animation, tourist guiding in rural tourism, providing of food and beverage services in rural household and the importance of promoting of the sales of these types of services. Dušanka Selaković, Associate of Tourist Organization of Užice, held the presentation on equipping and organization of household, communication and relationship between host and guest, as well as the rights and obligations of the host and guest.

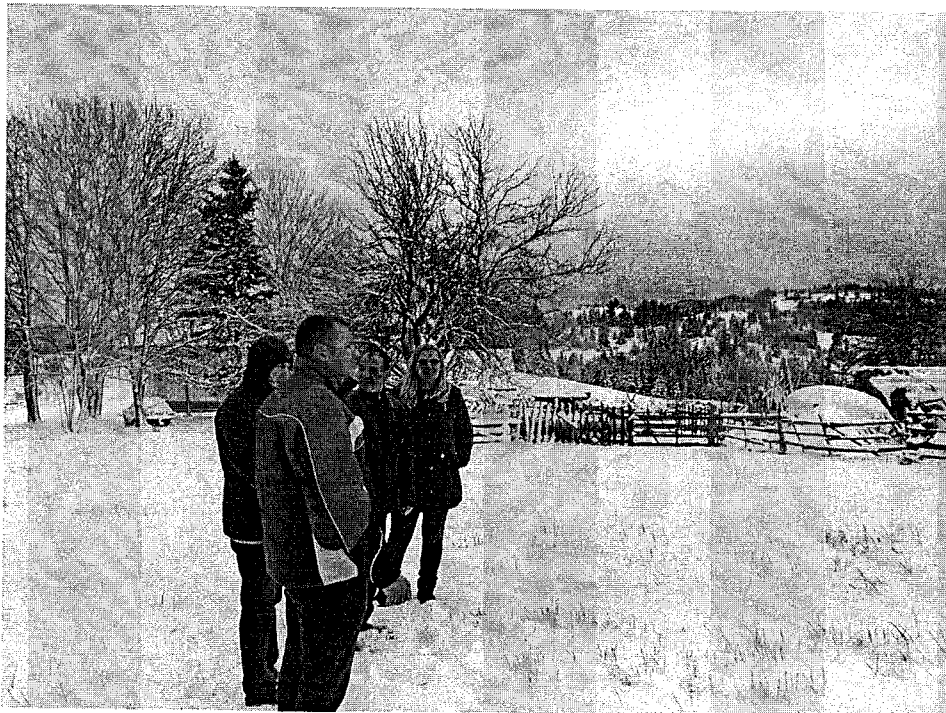

Image 4. Presentation of Dušanka Selaković – Tourist Organization Užice

The second day of the training had a practical character and was devoted to a field visit to rural households. Professor Radomir Stojanović, as a consultant, in the municipality of Prijepolje in the place called Jabuka visited, with a group of twenty participants from the municipalities of Prijepolje and Sjenica, several households that provide services and several of them who are preparing capacity to provide services for rural tourism. Professor Stojanović, after visiting the facilities, analyzed the existing capacities and operations of households and provided consultations, advices and recommendations for improving bussiness. Analysis of the current situation, according to Professor Stojanović, showed that Jabuka area has significant potential for the development of rural tourism. In addition to significant natural resources in this place, there are plenty of young people who are very interested in this activity. Special quality is cordiality, benevolence and organization of rural hosts.

Image 5. Jabuka / Municipality of Prijepolje Visit to rural households in groups

Image 6. Professor Radomir Stojanović provides advice and recommendations for business improvement

Analysis of the workshop results measured by assessments and observations of participants

The workshop was attended by 42 participants, of which women account for 40% (17 women). Of the total number of representatives, the survey on customer satisfaction (Form Quality System - QMS RCC Užice) was completed by 19 people.

Table 1. Review of the score results of the quality of the Preparing Project Proposals training course

Question	Average rating
How much are you satisfied with the content of education? <i>use scores from 1 to 5</i>	4.52
How much are you satisfied with the organization? <i>use scores from 1 to 3</i>	15- 1 (satisfied) 4-2 (partly satisfied)
How much are you satisfied with the working material? <i>use scores from 1 to 5</i>	4.57
How would you rate education? (Total score) <i>use scores from 1 to 5</i>	4,52

Analysis of survey data shows:

The content of education is rated with average score of 4.52

The organization of the workshop - 15 participants said they are completely satisfied, 4 of them partly satisfied

Working material is rated with a score of 4.57

The total score of education is 4.52.

Specific notices are indicated by 9 participants. The most important information presented in the notices are related to the great benefit of education, especially from a functional and practical knowledge. Opinions are also that there should be more interactive types of training so that benefit could be bigger for the participants. Due to the very large number and importance of the topics that were discussed at the workshop, theoretical part should be organized in two working days. One of the notes referred to needs for the information of potential donations in rural tourism.

Training and two-day workshop

***Preparation households in rural and urban areas for
classification, reception and stay of tourists***

Program :

Day 1 - Thursday, February 11, 2016. Hotel "Panorama" Conference hall	
9.30 - 10.00	Registration of participants
10.00 - 11.15	Lecturer: <i>mr Radomir Stojanović</i> – <i>Užice Bussiness school</i> <ul style="list-style-type: none"> • Regulations and standards in rural tourism • Preparation of the household for the reception and stay • Records and tourist tax • The categorization of tourist facility
11.15 - 11.30	Brake
11.30 - 12.30	Lecturers: <i>Dužanka Selaković</i> - <i>Tourist Organization of Užice</i> <i>Radomir Lišanin</i> – <i>Tourist Organization of Ivanjica</i> <ul style="list-style-type: none"> • The ways of equipping and organizing the household • Communication and attitude towards guests in rural tourism • The rights and obligations of host and guest
12.30 - 13.00	Brake
13.00 - 14.00	Predavači: <i>Dužanka Selaković</i> - <i>Tourist Organization of Užice</i> <i>Radomir Lišanin</i> - <i>Tourist Organization of Ivanjica</i> <ul style="list-style-type: none"> • Animation and tourist management in rural tourism • Provision of the food and drinks services in the household • Promotion and sales in rural tourism
14.00 - 14.15	Brake
14.15 - 15.00	Lecturer: <i>mr Radomir Stojanović</i> – <i>Užice Bussiness school</i> <ul style="list-style-type: none"> • The importance of organizing and associating of rural households • The importance of the Internet for business and the promotion of rural tourism households

Day 2 - Friday, February 12, 2016.

The practical part

10.00 - 15.00

Consultant: mr. Radomir Stojanović- Užice Bussiness School

- Visit to households engaged in rural tourism
- Analysis of tourism facilities and business households
- Consultation, advice and recommendations for the improvement of business

Note: Households that are interested in participating in the practical part of the workshop and consultation with mr. Radomir Stojanović, it is necessary to confirm applying for this segment to its Tourist Organization or its Regional Chamber of Commerce Užice.

Dates and sequence tour of the households will be afterwards determined and will depend on the total number of registered participants and territorial distance.

Plan of a tour of households will be delivered on the first day of the workshop.

* Spisak prisutnih OBRAZAC

Tempus -mhtsps /-Obuka/Radionica: "Priprema domaćinstva u seoskim i urbanim sredinama za kategorizaciju, prihvata i boravak turista" 11.02.2016.

R.B.	IME I PREZIME	FUNKCIJA	PREDUZEĆE	ADRESA I MESTO	TELEFON	E-MAIL/WEB
1	Pagn Markohebut			2pmg406bky Haban Bapan	64801 0645094121	
2	Spodkovat Gjivo			Spgo	065173	
3	MENKA KASIC		UDRUZENJE ZENA U EKSPANZIVAN	UL. 29. NOVEMBAR BACVARA	0642523300	eks@eksp@icloud.com
4	Popovic Dragobub			BEOO b.b. Nova Ulica	0642446302	
5	KIZAHONIC ZIVKO		KOHAJK BOJIS KAMENHA GORA	KAMENHA GORA	0641842140	
6	Spacio Tivogut		Imenim hopy	Tivoguta - Korana Toga	0642393122	deop@prodic.com
7	Kepandub Marko		KISE NARANJ CELA JABKA	JABKA - TIVOGUTE	06419101 555	marko.kitanovic@gmail.com JABKA.KS.PREKOP@GMAIL.COM
8	APRATAHA FARMICA		JAT-SHIBBE PATAHA JABKA	-- " --	060 33MM02	
9	STEFAN INJUGUT		JAT-SHIBBE PATAHA JABKA	-- " --	069 2459134	
10	TOPIC Stanimir		50501 Tivoguta	NI. TEBE NOVA JABKA	0605 3307161	
11	JAHNKOVIC ASMIN		TUNJAN	S. JAVUB NOVA JABKA	033 61-377	
12	AREKUNJA STANJIP MIKAYELI HERI PRATA		AREKUNJA PRATA	BABA KOD TOMBOVA	0646156171	BMAIL.COM AREKUNJA.KABAHAD
13	RADOVIC ALEKSANDAR		PRIVATNI MESTO RADOVIC	PRIBOJSKA BARIJA	06413423064	ASOPBANI@GMAIL.COM
14	ČILANHOJEHUT Munko			Tivogutaka Baba	06412276632	mika.cic@gmail.com
15	Byjut Munow			Čičovuhuga	0698864527	Milos@nic@88GMAL.G
16	Jedjebut Zepko			Čičovuhuga	0641877530	
17	Imyuth Čuomiko			Čičovuhuga	0646135270	
18	Roderic'spretlow			G. Banija	064.053127	

Spisak prisutnih OBRAZAC

Tempus -mhtsps /-Obuka/Radionica: "Priprema domaćinstva u seoskim i urbanim sredinama za kategorizaciju, prihvata i boravak turista" 11.02.2016.

R.B.	IME I PREZIME	FUNKCIJA	PREDUZEĆE	ADRESA I MESTO	TELEFON	E-MAIL/WEB
1	LOUČINA Ljiljana	PRIL. SMJEŠTAN	STUDIO APARTMAN	BABIĆA BEOVA UVAOS NOVA	063-1810123	WWW.BRUVARA.COM
2	SVEJANA VUKOVIĆ	BRUŠKA DIREKTOR	OOD LUNA	TRG SLOBODA I RUDO	064 5838097	VUKOVIC.SVEJANA@GMAIL.COM
3	ZRANKA BERNARDIĆ	MANAGER ADMINISTR.	JU ZA RUCJATI I SVOJE BUDO	Koprenjanski 29 BEO	060/305-300 069/441-751	BERNARDIĆ.ZRANKA@GMAIL.COM
4	MARIJANA GAHOJEVIĆ	PROJEKTIK	YAPITKELE ČAY BAJMOČNO	RADO MATIJA NOJEVIĆA 14 PRUBOJ	064-167-8844	MARIJANA.VRABOVIĆ@GMAIL.COM
5	MARIJANA BOJIĆ	ČLAN UDRUŽENJA	UDRUŽENJE SAGUVAJMO SELO	PRVOMARISLA bb PRIBOJ	064/144-50-61	bojic.marijanam@yahoo.com
6	BOBOVIĆ DEJANO			SL. SUGUBIŠNE DOBROVA	066/0667-535	DEJANOBOBOVIC@GMAIL.COM
7	Lakota Medait			Sjenica Javors	662840552	
8	Александр Мухоморов			Каменица ГОРА ПРИБОЈ	0641863993	UMUKHOMOROV@GMAIL.COM
9	Димитрије Јовић	МАИТ	МАИТ ПУЛ	МАН. ЈЕПЕ АПАРТЕМА	069-741-741	UMUKHOMOROV@GMAIL.COM
10	Радослав Јовић	Табла	Табла	Дунавски. Н. Борова	064-0873039	
11	Анастасија Мухоморова		Анастасија Мухоморова	Борова Н. Борова	060-6263917	ANASTASIJA.MUKHOMOROVA@GMAIL.COM
12	Бранка Цветић	Позив		Борова Н. Борова	76859601	
13	Таня Јовић Борова			Табла Н. Борова	060/326-22-44	73500
14	Александра Јовић			Табла Н. Борова	060/5214760	6. Борова
15	Бранка Цветић			Борова Н. Борова	064/4886127	BRANKA.CVETIC@GMAIL.COM
16	Бранка Цветић			Табла Борова 3/18	069/602-166	BRANKA.CVETIC@HOTMAIL.COM
17	Марија Јовић	СТРУЧНИ САРМАТНИК	ТО ПУКОЛО	Табла Борова	060/601660	BOJICZRANKA@GMAIL.COM
18	Ана Јовић	Директор	TSC "Гладио"	Нова Уваос	069/31-99-715	tsc2latas@novavras.rs

Spisak prisutnih OBRAZAC

Tempus -mhtsps /-Obuka/Radionica: "Priprema domaćinstva u seoskim i urbanim sredinama za kategorizaciju, prihvat i boravak turista" 11.02.2016.

R.B.	IME I PREZIME	FUNKCIJA	PREDUZEĆE	ADRESA I MESTO	TELEFON	E-MAIL/WEB
1	Мирјана Убаховић	сарадник	ТЦС "ЗНАТАЈ"	ЗНАТАЈ, Н. БАРОВ	0043500185	ivanovic1977@gmail.com
2	Даница Селановић	сарадник	ТО МБИЦЕ	УБИЦЕ, Трпачица	004122-1137	toursoft@egDials.rs
3	Маријана Јуковић	сарадник	ПНК ГРУПЕ	2. Југов. обл. 12, ГРУПЕ	001798-13-278	marjana.tic@polic@polic.rs
4	Борислав Јајић	сарадник	ТО ПУЕНОБЕ	Трпачица 1	0041403362	toDirektor@polic.rs
5	Мирјана Јајић	сарадник	ПТК УБИЦЕ	Рибна, Трпачица	001510-026	mijana.urdzic@polic.rs
6	Зорица Јајић	сарадник	ПНК ГРУПЕ	д. УБИЦЕ	001510-026	urdzic@polic.rs
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

РЕСТОРАН "СОКО"

Мр. Радмир Стојановић

ЛИСАК ПРИСУТНИХ:

1. Lokola Medid 0628405512 СТЕНИЦА
2. Уројковић Зоран 0644249796 ТАБУКА
3. Рамизовић Зоран 060331102 ТАБУКА
4. Кривошеја Зоран 0641842140 К. БОРА
5. Дејан Уројковић 061/1414444 МБ. 1807981793913
6. Стефан Глишчевић 069/2759137 МБ. 2711994793927
7. Дејанмир Рамизовић 064/1863993 -
8. Рашид Машић (061/202-225 Бојан) (Фејо 062/237-481)
9. Југаковић Марко 064 9101555 ТАБУКА
10. Рајковић Зоран 064 2393322 Кошело Торо
11. Радмица Ружић 069/5359850 ТВ ФОРУМ

ДВОДНЕВНА РАДИОНИЦА НА ЗЛАТАРУ

Унапређења рада домаћинства у сеоском туризму

Регионална привредна комора Ужице један је од партнера у пројекту Темпус, који се бави модернизацијом и хармонизацијом студијских програма у туризму и спровођењем обука и радионица за потребе туристичке привреде у складу са исказаним потребама. Поред Регионалне привредне коморе Ужице партнери у пројекту су Висока пословна техничка школа струковних студија у Ужицу, као водећи партнер, Висока пословна школа струковних студија у Лесковцу, Факултет за хотелијерство и менаџмент у туризму Врњачка Бања (Универзитет у Крагујевцу), ТО регије Западна Србија, ТО Лесковац и Привредна комора Војводине. Поред домаћих партнера у Темпус су укључени и страни партнери, из земаља чланица ЕУ, Грчке, Румуније, Велике Британије.

Једна од важних активности коју спроводи РПК Ужице у оквиру овог пројекта је успостављање и јачање пословне сарадње између привредних субјеката са подручја Региона из области туризма и високошколских установа у Србији које имају студијске програме из ове области.

У конгресној сали хотела „Панорама“ радионицу, којој је присуствовао велики број учесника са подручја Нове Вароши, Пријепоља, Прибоја и Сјенице и општине Рудо из Босне и Херцеговине, отворио је Драгослав Николић, председник РПК Ужице и том приликом присутне је упознао са активностима Темпус пројекта.

Први део радионице био је посвећен теоријским знањима из области сеоског туризма. Едукативним програмом обухваћен је велики број тема и практичних проблема са којима се сусрећу српски домаћини. Професор Радомир Стоја-

У организацији Регионалне привредне коморе Ужице, Туристичке организације регије Западна Србија и Високе послово-техничке школе из Ужица, а у партнерству са Туристичком организацијама Златара, Пријепоља, Сјенице и Прибоја, 11. и 12. фебруара, на Златару је одржана дводневна радионица на тему: „Припрема домаћинства у сеоским и урбаним срединама за категоризацију, прихват и боравак туриста“.

новић из Високе пословне школе струковних студија у Ужицу говорио је о прописима и стандардима у руралном туризму и важним информацијама које се односе на припрему домаћинства за прихват гостију, неопходним евиденцијама, поступку категоризације објекта, значају организовања

и удруживања и важности интернета у пословању и промовисању овог вида туризма. Радомир Лишанин, директор Туристичке организације Ивањица представио је најзначајније информације у анимацији и туристичком вођењу у руралном туризму, пружању услуга, исхране и пића у сеоском домаћинству и важности промоције продаје ове врсте услуга. Душанка Селаковић, стручни сарадник Туристичке организације Ужице, приредила је презентације о начину опремања и организовања домаћинства, комуникацији и односу домаћина и госта као и правима и обавезама домаћина и госта.

Други дан обуке био је посвећен обиласку сеоских домаћинства на терену. Професор Радомир Стојановић, као консултант, на подручју општине Пријепоље у месту Јабука са групом од двадесет учесника са подручја општина Пријепоља и Сјенице обишао је неколико домаћинства која већ пружају услуге и неколико која припремају капацитете за сеоски туризам. Професор Стојановић, после обиласка објеката, анализирао је postoјеће капацитете и пословање домаћинства и пружао консултације, савете и препоруке за унапређење пословања.

Анализа затеченог стања по речима професора Стојановића показује да подручје Јабукe има значајне потенцијале за развој руралног туризма. Поред значајних природних потенцијала у овом месту има доста младог становништва које је веома заинтересовано за обављање ове делатности. Посебан квалитет представља срдачност, добронамерност и организованост сеоских домаћина. За бржи развој овог вида туризма потребно је јачати удруживање и повећати улагања у едукативне програме и промоцију.

Регионална привредна комора у складу са исказаним интересовањем сеоских домаћина, може у наредном периоду, организовати практични део обуке и на територији других општина Региона.

М.Крцић